

ישראל

לחזור מן המלחמה בניצול

שני חיילי מילואים לקחו עימם מצלמת קולנוע וצילמו את התרשמויותיהם ממלחמת-הלכנון. בהקדמה קצרה, מסתבר שהשניים לחמו כבר לפני כמה שנים בלבנון, במיסגרת פעולה תגמול, אחר מחוריהם נהרג באותה הפעולה

והסרט הקצר "בוקיטו" (אורך 30 דקות) מוקדש לזיכרו.

מה שיצא לשניים, ראובן הקר ושלב וינס; כשחיברו את כל מה שצילמו והוסיפו קריינות ברקע, זו תמונה מאוד אישית ומאוד בלתי-אמצעית של הישראלי המצוי, במלחמה שהוא אינו מבין את פשרה. אין ספק אף לרגע, שהשניים שייכים למחנה השלום, והקריינות אינה נרתעת מהדגשת עובדה זו. אבל יש בה משהו פשוט ומידי, ברוב הזמן, המעיד כי לא אידאולוגים הם אלה המדברים אליך מן המסך, אלא אנשים הוכאבים את המצב ורוגזים עליו.

המראות מוכרים ברובם מן היומנים בטלוויזיה, אבל גם בהם שורה אותה התחושה האוטנטית, כאילו עינו התמימה של אדם רגיל היא זו המתבוננת בתמיהה בכל ההרס והוועה המיותרים. אין זו עינו של כתב המחפש סקופ או מנסה ללכוד בתמונה אחת את כמות האינפורמציה המכסימלית, ואין זו עריכה ששוט הזמן רוחף אותה לקצב מהיר ככל האפשר.

ילדים נמלטים. נכון, יש לא מעט רגעים שבהם שני הקולנוענים הצעירים מתחילים לגלוש למליצות, יש לפרקים הרגשה שהם מנסים לעלות על בימה ולהטיף — ובימים אלה, כאשר כולם מטיפים לכולם ומרוב צעקות אי-אפשר כבר להבחין כמה שנאמר, עוד הטפה אחת אינה יכולה להביא הרבה ברכה. (שחיטת כבש מול עין המצלמה שייכת לסוג הסימבוליים השקוף ביותר וחבל).

אולם ברוב הזמן, השימוש בטון המינורי הוא זה הפועל לטובתם. התחושה של הישראלי ההולך לשרת במילואים ומנסה לשכנע את עצמו שככה זה, ושיהיה מישוהו אחר אשר ידאג כי הדברים ישתנו וישתפרו; תמונות הילדים הקטנים ממחנה-פליטים הרוס, הנמלטים מן המצלמה ואינם מתקצצים סביבה בחיוכים, כפי שנהגים לראות לעתים קרובות מדי; ומעל הכל, רמותו של אותו המגיד אשר מכריז בנועם, בשלוה, ובחביבות גדולה, כי אין בעצם שום דרך אחרת, כי זו ההודמנות למגר את סוריה אחת ולתמיד וצריך לנצל אותה עד תומה — כל אלה עשויים לעורר חרדה הרבה יותר גדולה מכל נאום חוצב להבות של נץ מובהק ממחנה הניצים.

שלא לדבר על קוצים טרדניים כמו הסיפור על התייחסותה של יחידה צבאית להודעה על שביתת-העבודה והפרתה במודע, כי "אין ברירה". אין זה סרט מושלם משום בחינה, לא טכנית, לא רעיונית לא בעיצוב ולא בביצוע. ולמרות זאת, הוא נראה כן, אמיתי, ונכון יותר בהצגת השקפתו של הישראלי הצעיר על האירועים סביבו, מכל

ואלרי קאפרינסקי וריצ'רד גיר בפעם השנייה

גיין סיברג וז'אן-פול בלמונרו עד כלות הנשימה בפעם הראשונה

ששת הסרטים שמציגה צוותא בימים אלה תחת הכותרת 83.

סרטים מחווה לגוראר

התגובות שקיבלו את פני הגירסה החדשה

לסירטו המפורסם של ג'אן לוק גודאר, עד כלות הנשימה, שונות ומגוונות. גודאר עשה את הסרט בזמנו, כמחווה לקולנוע האמריקאי של שנות ה-30 וה-40, ובמיוחד לסירטי הפשע. סיפור אהבה בין פושע פאריסי קטן, אנארכיסט החי מחוץ לחוק, ובין נערה אמריקאית המבקרת בעיר האורות, היווה מהפכה גדולה בתולדות הקולנוע, בדרך סיפורו, בצורת העריכה המיוחדת שלו, ובתיאור מערכת היחסים בין שני הגיבורים, ז'אן-פול בלמונרו וגיין סיברג המנוחה.

את הגירסה החדשה הכין בימאי אמריקאי בשם ג'ים מקברייד, ומעניין שגם הוא, כגודאר, החל לרכוש כעיתונאי ומבקר, וזכה למוניטין על כמה סיפורי קולנוע מעולים שכתב, ובכלל נחשב משוגע לקולנוע לא פחות מגודאר, בזמנו. מאחר שהסרט החדש הוסרט בהוליווד, הפך מקברייד את היוצרות, הפושע הוא הפעם אמריקאי, ריצ'ארד גיר, והנערה היא צרפתייה, פנים חדשות בשם ואלרי קאפרינסקי.

הצלחה מדיכאון מוחלף. גיר, שהוא כיום אחד הכוכבים המבוקשים ביותר בהוליווד, היה מעורב מאוד בכל תהליך ההפקה, דאג להיות במקום כאשר היו צריכים לבחור את השחקנית שתופיע לצידו והיה בין אלה שתמכו בבחירתה של גברת קאפרינסקי הצעירה, ילידת קאן, העושה את צעדיה הראשונים בקולנוע הצרפתי. תפקיד זה הציל אותה מדיכאון מוחלט, אחרי שנגזלה ממנה ההזדמנות הגדולה של חייה, או לפחות כך היא האמינה: היא היתה כבר תתומה על חווה להופעה בתפקיד הראשי בסרט הקיץ הקטלני שייצג מאוחר יותר את צרפת בפסטיבל קאן, כאשר, שבועיים לפני תחילת הצילומים, הודיעו לה כי איזבל אד'אני מוכנה לקבל את התפקיד, וכמובן שבין השתיים העדיפו המפיקים את המפורסמת יותר. עצם העובדה שהיא זכתה במישפט שהגישה נגד ההפקה, לא ניחמה הרבה את ואלרי הצעירה.

הביקורת התחילה לשני מחנות. מצד אחד יש הטוענים כי מקברייד עשה בריוק את מה שגודאר רצה לעשות, ולא יכול היה, בשל מגבלות תקציב. כלומר, סרט נורמלי, עם התחלה, עם אמצע ועם סוף, עם המשכיות טבעית של האירועים, סרט שאמצעיה הפקה המושקעים בו נראים היטב על המסך. במילים אחרות, זו ההתגשמות המלאה של הרעיון המקורי. מבקרים אחרים כבירים, לעומת זאת, שרווקא האילוצים הם אלה שכפו על גודאר מציאת פיתרונות מקוריים (למשל, כאשר לא היתה לו עגלה להנעת המצלמה, הושיב את הצלם שלו,

מיה פארז ורדי אלן בסירטו החדש "זליג" פארודיה על האוזומיס

תיאוריות על האנסרד האכזיטניציאלי של הקונפורמיזם שאותו ממסל זליג. קטעי הראיונות מצולמים על-ידי אלן בצבע, הפרקים התעודיים כביכול של חי זליג, המשולבים בתוך קטעי תעודה של ממש, מצולמים כמובן בשחור לבן, וכל המבקרים מתפעלים מן השלמות שבה הצליח אלן לשלב בין השניים.

ניראה שאחרי ההסתייגות אשר קיבלה את פני סרטי האוזומיס, שניצאו בעיני רבים היקוי של מקור אוזומיס (ברגמן במסגרת של רגשות וקומדיה סכסית בליל קיץ, או פליני במיקרה של אבק כוכבים). הוא חזר אל עצמו.

השונים שמראין הסרט, כדי לעמוד על אישיותו המיוחדת של זליג — שהוא נצר למישפחה יהודית שרכש את תכונתו המיוחדת מפני שהיכה וזכא על-ידי הוריו — בולטת אישיותה של הרופאה הפסיכיאטרית יהודה פלצ'ר (מיה פארז). אולם היא אינה היחידה המסרת לקהל מי היה זליג ומה ייחורו. כאילו רצה לעשות פארודיה על תאודומיס, מביא אלן סידרת עדיאפי משלו, כמו סוזן טונטאג, סול בלו, ברנו בטלהיים ועוד מוכני אינטליגנציה אמריקאים מודרניים, המשתלבים במישפחה כלי להעיד עסקה. אחד מרמז מסביד את תופעת זליג כביטוי לשאיפת ההתגוללות של היהודים בגולה, אחד מפתח

קוראים לו זליג

המצרע יצא מן השק. הסרט החדש של ורדי אלן, שהיה כרגיל, סוד כמוס שאיש לא יכול היה לנחש את מותו, סרט שהכל התייחסו אליו כאל סרט הקיץ הבא של ורדי אלן, כי הקומיקאי פשוט סירב אפילו לנקוט בשמו — הסרט הזה יצא אל האקנים. שמו: זליג. אפילו מקטרגיו הגדולים של בימאי הרומו שלי עם אנני נאלצים לרדם זימים, נכנעים מול הקסם וההומור שהוא מפגין הפעם.

יש המשווים אותו לסירטו הראשון של אלן, קח את חכפי וברח. אזורים טוענים שמדובר בנידוטת הסרטי של אלן לסרט האחרון קיין. הכל מסכימים שכל שיענותיו הפרטיים, החל מציטטות קולנועיות, דרך מחוות לאנשים מפורסמים, וכלה בחרדה היהודית, באים כאן לידי ביטוי מלא, משוכלל ומשבוע.

לכאורה, זליג הוא סרט ספנדריט עודי. הוא מספר על רמות רמיונית בשם ליאונרד זליג, שחי אי-שם בשנות ה-20, חכה, במשך תקופה קצרה, להיות אישיות גדולה ומפורסמת. כמה היתה גדולתו נכח שהוא הצליח לאמץ לעצמו בצורה מושלמת את האישיות של כל מי שניצב לידו והשפיע עליו. אלן משתמש בקטעי יומנים ישנים, מוסיף להם קטעים הנראים כמו יומנים ישנים, ומגלם בעצמו את זליג. הנפגש במרט עם ג'ק רמסי, עם הצעמא הרבר ועם יוג'ין ארג'ל, כדי לצטט רק כמה מן האישים המפורסמים יותר, חוזר אל עצמו, בדרך השם. בין האנשים